

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Філософський факультет
Кафедра політології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заступник декана
філософського факультету
Дмитро НЕЛПА

«31» 08 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Соціально-політичні студії
для студентів

галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
спеціальність	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)
предметна спеціальність	014.04 Середня освіта (Математика)
освітній рівень	перший (бакалавр)
освітня програма	Математика
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	8
Кількість кредитів ECTS	2
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	залік

Викладачі: Петренко Вікторія Василівна, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології;

Карашук Микола Григорович, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології;

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» 20__ р.

КИЇВ 2021

Розробники: Карашук Микола Григорович, кандидат політичних наук, доцент кафедри політології;

Затверджено на засіданні кафедри політології
Протокол № 15 від «29» 06 2021 р.

Завідувач кафедри
політології
«29» 06 2021 р.

Схвалено науково-методичною комісією філософського факультету
Протокол № 2 від «31» серпня 2021 р.

Голова НМК
«31» серпня 2021 р.

Ірина МАСЛІКОВА

Схвалено науково-методичною комісією механіко-математичного факультету
Протокол № 1 від «31» 08 2021 р.

Голова НМК

Андрій ОЛІЙНИК

1. Метою дисципліни є ознайомлення студентів з основами сучасної соціально-політичної науки та формування знань про суспільство, політичні інститути, процеси та явища, про особливості політики та влади в сучасних суспільствах.

2. Вимоги до вибору навчальної дисципліни

До початку вивчення цього курсу студенти повинні:

мати узагальнені **знання** про процеси та явища суспільного буття, про філософські, культурні, політико-правові та соціально-економічні основи життя суспільства;

вміти збирати та аналізувати інформацію щодо подій, процесів та явищ соціально-політичного життя суспільства;

володіти елементарними навичками використання інформаційних джерел; наукового дослідження та управління інформацією; критичного ставлення до соціально-політичних подій та явищ.

3. Анотація навчальної дисципліни

Дисципліна «Соціально-політичні студії» належить до переліку обов'язкових дисциплін, що забезпечують отримання загальних компетентностей випускниками КНУ імені Тараса Шевченка та викладається для студентів освітнього рівня «бакалавр». Навчальна дисципліна знайомить студентів із основами політичної науки; надає знання про природу сучасних політичних процесів, сутність і різновиди політичних систем та режимів, теорії політичних інститутів – теорію держави, партій, груп інтересів, політичних еліт, політичного лідерства, вибори та виборчі системи, природу, сутність політичної культури та політичної свідомості, основні ідеологічні течії в сучасному світі, процеси міжнародного політичного життя.

4. Завданнями (навчальними цілями) дисципліни є:

- ✓ засвоєння студентами знань з історії політичної думки та теорії політичної науки;
- ✓ надання знань про категоріальний апарат, методологічні засади та методи політичної науки;
- ✓ вироблення у студентів навичок виокремлювати теоретичні і прикладні аспекти політологічного знання, раціонального та ірраціонального в політиці;
- ✓ отримання знань та уявлень про природу сучасних політичних процесів, сутність і різновиди політичних систем та режимів;
- ✓ набуття досвіду критичного оцінювання різноманітних теоретичних підходів та шкіл, що існують в політології;
- ✓ формування у студентів навичок критичного аналізу і пояснення соціально-політичних явищ і процесів, їх представлення в ЗМІ, повсякденній свідомості та в теоретичних узагальненнях з опорою на політологічне знання.
- ✓ здобуття навичок для практичного застосування теоретичних знань з аналізу політичних процесів та явищ в Україні та інших державах.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

- 1) Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- 2) Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності
- 3) Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово
- 4) Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій
- 5) Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями
- 6) Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел
- 7) Здатність працювати автономно
- 8) Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків

- 9) Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні
- 10) Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
- 11) Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів)
- 12) Здатність до комунікації з фаховими спільнотами державною (українською) мовою (СК-6);
- 13) Здатність до формування у учнів ключових і предметних компетентностей та здійснення міжпредметних зв'язків (СК-7);
- 14) Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів (СК-9);

5. Результати навчання.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність та відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	сутність політики як суспільного явища, види, суб'єкти політики, її роль у суспільстві, сутність політичної влади, її особливості та проблеми	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, письмова контрольна робота	10
1.2	структуру і характер функціонування політичних систем та політичних інститутів, особливості еволюції і функціонування держави та громадянського суспільства	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, письмова контрольна робота	10
1.3	сутність та основні виміри демократії, особливості політичних режимів, сутність та специфіку функціонування політичних еліт та політичного лідерства	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, письмова контрольна робота	10
1.4	характер і основні напрямки діяльності політичних партій та громадських організацій і рухів,	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного	10

	сутність виборів та виборчих систем		дослідження, письмова контрольна робота	
1.5	особливості політичної культури та політичної свідомості, основні ідеологічні течії в сучасному світі, процеси міжнародного політичного життя, геополітичну обстановку в сучасному світі	Лекція, семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження, письмова контрольна робота	10
	Вміти:			
2.1	аналізувати процеси внутрішнього та міжнародного політичного життя, геополітичну обстановку, місце, роль і статус України в сучасному світі	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, презентація самостійного дослідження	7
2.2	вміти застосувати соціально-політичні знання в своїй професійній та громадській діяльності	Семінар, самостійна робота	Презентація самостійного дослідження	7
2.3	визначати та розкривати сутність актуальних соціально-політичних проблем, конфліктів сучасного суспільства, їх умови і чинники виникнення та врегулювання	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	7
2.4	критично оцінювати знання про соціально-політичні явища та процеси, яке представлено в масовій свідомості, публікаціях в ЗМІ та в соціальних інтернет-мережах	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії	7
	Комунікація:			
3.1	використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої соціально-політичної літератури в процесі підготовки до семінарських занять та написання самостійних робіт	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	4
3.2	презентувати результати проведених досліджень та здійсненої самостійної роботи у вигляді доповідей, повідомлень, есе, презентацій	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження	5
3.3	вести полеміку стосовно актуальних соціально-політичних проблем внутрішнього та міжнародного життя	Семінар	Дискусії	5
	Автономність та			

	відповідальність:			
4.1	самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу із соціально-політичних досліджень, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Презентація самостійного дослідження.	4
4.2	нести відповідальність за достовірність інформації, яка повідомляється під час семінарських занять та використовується при написанні самостійних робіт	Семінар, самостійна робота	Усні доповіді, дискусії, презентація самостійного дослідження.	4

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	1.3	1.4	1.5	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1	3.2	3.3	4.1	4.2
Програмні результати навчання														
РН-4. Використовує усно і письмово професійну українську мову	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
РН-5. Знає закономірності розвитку особистості, вікові особливості учнів, їхню психологію та специфіку сімейних стосунків					+	+	+	+	+					
РН-9. Використовує інструменти демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
РН-15. Усвідомлює цінність захисту незалежності, територіальної цілісності та демократичного устрою України	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
РН-27. Формує ціннісний аспект математичного знання, координує його емоційне сприйняття учнями, розробляє і пропонує різні форми та прийоми виховання позитивного ставлення до математики, мотивації учнів до засвоєння її основ							+			+	+			

та методів													
------------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

7. Схема формування оцінки

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1-1.5), що складає 50% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.4); (комунікація 3.1-3.3); (автономність та відповідальність 4.1-4.2), що складає 50% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. **Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах:** РН 1.2, 1.3, 1.4, 1.5, 2.1, 3.1, 3.2, 3.3, 4.1, 4.2 – 36 /60 балів
2. **Самостійна робота** (написання реферату чи есе): РН 2.1, 2.3, 2.4, 3.1, 3.2, 4.1, 4.2 – 12 / 20 балів

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усього навчального курсу. Загальна оцінка за семестр складається із балів, отриманих за аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарах) та за самостійну роботу (написання реферату чи есе).

Всі види робіт за семестр мають у підсумку:

- в максимальному вимірі 80 балів
- в мінімальному вимірі 48 балів

У разі відсутності на семінарському занятті студент може відпрацювати завдання на семінар у письмовій чи усній формі.

Підсумкова контрольна робота в письмовій формі - РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 1.5 – 12 / 20 балів

Підсумкове оцінювання у формі заліку:

Підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума балів за систематичну роботу впродовж семестру з урахуванням підсумкової контрольної роботи. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання.

Для студентів, які набрали сумарно меншу кількість балів, ніж критичний мінімум – 60 балів, для одержання заліку необхідно обов'язково відпрацювати пропущені теми в письмовій чи усній формі.

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестрову роботу (мінімум 48, максимум 80 балів) та підсумкової контрольної роботи (мінімум 12, максимум 20 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	ПКР (підсумкова контрольна робота) / залік	Підсумкова оцінка
Мінімум	48	12	60
Максимум	80	20	100

7.2. Організація оцінювання

Семестрова робота	Кількість балів	
	Min 48	Max 100

Аудиторна робота: усна доповідь на семінарі, доповнення, участь в дискусіях	12 x 3 = 36	20 x 3 = 60
Самостійна робота (написання реферату чи есе)	12	20
Підсумкова контрольна робота	12 x 1 = 12	20 x 1 = 20
Підсумкова оцінка з дисципліни	60	100

Критерії оцінювання

➤ Семінарські заняття

На семінарських заняттях оцінці підлягають: рівень знань, продемонстрований у виступах, активність при обговоренні питань, відповіді на питання експрес-контролю тощо. Критеріями оцінки при усних відповідях можуть бути: повнота розкриття питання; логіка викладення; впевненість та переконливість, культура мови; використання основної та додаткової літератури (монографій, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань тощо); аналітичність міркування, вміння робити порівняння, висновки.

Робота на семінарських заняттях оцінюється в діапазоні від 1 до 20 балів.

Критерії оцінювання роботи на семінарі:

глибоке розкриття питань – 20-16 балів;
повна коротка відповідь – 15-11 балів;
неповна відповідь – 10-6 балів;
незадовільна відповідь – 5-1 бал.

У разі відсутності студента на семінарському занятті, розглянуті на семінарі питання відпрацьовуються у усній формі.

➤ Самостійна робота

Перевірка рівня засвоєння матеріалу самостійно опрацьованих тем чи окремих розділів здійснюється у вигляді написання реферату чи есе.

Реферат чи есе оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів.

Критерії оцінювання реферату/ есе:

глибоке розкриття проблеми, відображення власної позиції – 20-17 балів;
обґрунтоване розкриття проблеми – 16-13 балів;
тема розкрита неповно – 12-9 балів;
реферат суто компілятивного рівня – 8-6 балів;
розкриті лише окремі аспекти – 5-1 бали;
реферат не зарахований – 0 балів.

Критеріями оцінки при виконанні письмових завдань також можуть бути: повнота розкриття питання; цілісність, систематичність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи; підготовка матеріалу за допомогою різних технічних засобів (слайдів, схем тощо).

➤ **Підсумкова контрольна робота**

По завершенні вивчення курсу студент виконує підсумкову контрольну роботу. Участь всіх студентів в контрольному заході обов'язкова.

Контрольна робота оцінюється в діапазоні від 1 до 20 балів.

Критерії оцінювання контрольної роботи:

глибоке розкриття питань – 20-16 балів;

повна коротка відповідь – 15-11 балів;

неповна відповідь – 10-6 балів;

незадовільна відповідь – 5-1 бали.

7.3 Шкала відповідності

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0 - 59

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

№	Тема	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самост. робота
1	Політика як суспільне явище	1		2
2	Влада в політичному житті суспільства	1		4
3	Держава як основний інститут політичної системи	1		4
4	Правова соціальна держава та громадянське суспільство	1		4
5	Політичні режими	2		4
6	Демократія в політичному житті суспільства		2	4
7	Політичні партії та партійні системи	2		4
8	Громадсько-політичні об'єднання	2		4
9	Вибори та виборчі системи	2		4
10	Політичні еліти та політичне лідерство		2	4
11	Політична культура та політична свідомість		1	4
	Підсумкова контрольна робота		1	
	Всього	12	6	42

Загальний обсяг 60 год., в тому числі:

Лекцій 12 год.

Семінарів 6 год.

Консультацій 2 год.

Самостійна робота 40 год.

Рекомендована література

Основна:

Політологія: Підручник / За ред. О.В. Бабкіної, В.П. Горбатенка. – К.: ВЦ «Академія», 2008. – 568 с.

Політологія. Навчально-методичний комплекс. / За ред. Кирилюка Ф.М. – К., 2004.

Політологія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. / За ред. Цвиха В.Ф., Батрименка О.В. – К.: ВПЦ “Київський університет”, 2010 – 671 с.

Політологія. Підручник. / За ред. Кулагіна Ю.І., Полуріза В.І. – К., 2002.

Політологія: відповіді на питання екзаменаційних білетів. Навчальний посібник. / За ред. Цвиха В.Ф. – К.: Знання, 2012 – 374 с.

Соловьев А. И. Политология. Политическая теория. Политические технологии: учебник для студ. вузов. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: Аспект Пресс, 2008. – 575с.

Рудич Ф. Політологія: підруч. для студ. вищ. навч. закл. – Вид. 3-тє, перероб., доп. – К.: Либідь, 2009. – 480с.

Шляхтун П.П. Політологія (теорія та історія політичної науки). Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 472 с.

Додаткова:

Антология мировой правовой мысли: В 5 т. / Национальный общественно- научный фонд / Н.А. Крашенинникова (отв.ред.), Г.Ю. Семигин (руководитель науч.проекта). – М.: Мысль, 1999.

Власть в жизни и наука о власти. Словарь-справочник / Под общ. ред. з.д.н. РФ, проф. В.Ф.Халипова – М.: Витязь, 2004 г. – 440 с.

Гаджиев К.С. Политология. – М.: Юрайт, 2010. – 512 с.

Громадянське суспільство в сучасній Україні: специфіка становлення, тенденції розвитку / За заг.ред. Ф.М.Рудича. – К.: Парламентське вид-во, 2006. – 412 с.

Демократія: Антологія / Упорядник О. Проценко. – К.: 2005. – ХХVІІІ–1108 с. – „(Політичні цінності – Вип.1)”.

Енциклопедія політичної думки / За ред. Д.Міллера. Пер. з англ. – К.: Дух і Літера. 2000. – 472 с.

Кирилюк Ф.М. Історія політології. Підручник. – К., Академія, 2001.

Кирилюк Ф.М. Політологія Нової доби. – К., Академія, 2003.

Класики політичної думки від Платона до Макса Вебера / Є.Причепій (ред.). – К.: Тандем, 2002.

Козлов Г.Я., Соколов Д.В. Демократия: Учеб. пособие / Рязанский гос. педагогический ун-т им. С.А.Есенина / Г.Я. Козлов (ред.). – Рязань, 2000.

Колдаев В.М. Политическая система общества: Учеб. пособие – М., 2000.

Коноплин Ю. С., Чемшит А. А., Каневский А. С., Бунецкий Л. Л., Ваганова Г. А. Прикладная политология: Учеб. пособие для вузов / Ю.С. Коноплин (ред.). – М., 1998.

Коппель О.А., Пархомчук О.Ст. Міжнародні системи. Світова політика: Навчальний посібник. – К. : ФАДА, ЛТД, 2001.

Короткий оксфордський політичний словник / Пер. з англ.; за ред. І.Макліна, А.Макмілана. – К.: Вид-во “Основи”, 2005. – 789 с.

Махнач В.Л. Политика. Основные понятия (Словарь-справочник), – Олма медиа групп, 2009. – 288 с.

Наука. Влада. Політика / НАНУ; Ін-т політичних і етнонац. дослідж. ім. І.Ф. Кураса; [редкол.: М.І. Михальченко, О.С. Онищенко, Ю.А. Левенець та ін.]. – Київ: Знання України, 2008. – 240с.

Политическая теория в XX веке. Антология. Л. Штраус, М. Оукшот и др., 2008. – 416 с.

Політологічний енциклопедичний словник / В.Б. Авер'янов, І.В. Алексєнко, С.С. Андрєєв та ін.; В.П. Горбатенко (упоряд.), Ю.С. Шемшученко та ін. – К., 2004. – 428 с.

- Политология / Сост. и ред. Сазонов Н.И. – Харьков, 2001.
- Політичні партії у виборах: Теорія та практика виборчої кампанії: Навч.-метод. посіб. / Шведа Ю.Р. — К., 2012. — 373 с.
- Прикладна політологія. Навчальний посібник / За ред. Горбатенка В.П. – К. : Академія, 2008. – 472 с.
- Раквиашвили А.А. Человек, государство и демократия. – М., 2009.– 160 с.
- Сравнительная политика. Основные политическое системы современного мира / Под. общ.ред. В.С.Бакирова, Н.И.Сазонова. – Х.: ХНУ имени В.Н. Каразина, 2005. – 592 с.
- Тавадов Г.Т. Политология: Учебное пособие. – М.: ФАИР-ПРЕСС, 2000.
- Халипов В.Ф., Башаратьян М.К. Мир власти. – М.: ООО „Промиздат”, 2005. – 430 с.